

‘Dr. G.C. Vreugdenhil overschat de macht van de boze’

DEMONEN OF NIETSEN?

Fascinerend en soms bevreemdend is het nieuwe deel in de Artios-reeks van de hand van dr. G.C. Vreugdenhil, getiteld *Geestelijke strijd in de kracht van Jezus. Gelovig weerstand bieden aan de boze*. Dr. Vreugdenhil wil bewustwording van het werk van de duivel, maar geeft hij de boze niet te veel aandacht?

Ds. T. de Ridder uit Ochten is legerpredikant in Oirschot namens de Protestantse Kerk.

N.a.v. Dr. G.C. Vreugdenhil, *‘Geestelijke strijd in de kracht van Jezus. Gelovig weerstand bieden aan de boze’*, (Artios-reeks), uitg. Groen, Heerenveen; 214 blz.; € 13,50.

In drie delen bespreekt de auteur, als predikant verbonden aan de Sintjansgemeente te Gouda, zijn thema. Allereerst schetst hij dat het in de Bijbel gaat over een strijd tussen goed en kwaad op aarde. Natuurlijk is God koning over de aarde, maar de duivel heeft de schepping ‘bezet’ (36), omdat wij mensen de deur voor hem opengezet hebben bij de zondeval. ‘Eeuwenlang heeft hij ‘ongestoord’ zijn heerschappij over deze wereld kunnen uitoefenen en waren de koninkrijken van deze wereld in zijn macht.’ (47) Tot Jezus aan het kruis de definitieve overwinning bepaalde en de claim van de kwade machten over ons leven tenietdeed. Ds. Vreugdenhil noemt dit D-Day, en nog geen V-Day, want de duivel heeft het niet opgegeven om Christus en Zijn volgelingen dwars te zitten.

Volgens dr. G.C. Vreugdenhil gebruikt de duivel onze zwakke plekken als toegangspoort tot ons leven.

verleidingswerk van satan bij de gelovige. Zo komt hij op thema’s als zwakke plekken, geloofstwifel, (seks)verslavingen, onmin in de gemeente, dwaalleer, maar ook wetticisme en regelrecht occultisme bij ons of vorige generaties (generatievloek, 134). De duivel stimuleert en gebruikt deze dingen als toegangspoort tot ons leven.

Tot slot bespreekt de auteur de middelen die we hebben om weerstand te bieden aan de boze. Allereerst moet het de gelovige dan duidelijk zijn dat hij in Christus veilig is. Ten tweede moet de gelo-

BIJBELSE PAPIEREN

Waardering verdient dr. Vreugdenhil voor zijn passie en inzet om bij ons tussen de oren te krijgen dat de navolging van Christus met strijd gepaard gaat. Deze metafoor van de strijd heeft absoluut bijbelse papieren, zoals ruimschoots duidelijk wordt uit dit boek. Hoewel, zoals de auteur schrijft (p. 15), bijbelgetrouwe christenen het bestaan van de duivel daarbij niet zullen ontkennen, speelde hij echter hoogstens een bijrol. Klassiek hebben wij immers de strijd tegen ‘duivel, wereld en ons eigen vlees’ (HC ant. 127), maar de duivel was daarbij wel (terecht?) de minste van onze zorgen. Pas de laatste jaren is voor ‘demonologie’ (de leer omtrent demonen/duivel) meer aandacht door publicaties uit evangelisch-charismatische kring en ten onzent onder anderen dr. M.J. Paul en de praktijk van het ‘bevrijdingspastoraat’. Voor ds. Vreugdenhil zelf was er ook de bijzondere zendingservaring van Chili nodig om hiervoor meer oog te krijgen.

VERTREKPUNT

Het gebodene in dit boek is dus (nog) geen gemeengoed en daar-

Vanuit de Bijbel weten we niet zoveel over de duivel, en dat is ook precies de plek die de duivel toekomt als onpersoon

TOEGANGSPOORT

In het tweede deel bespreekt hij de strategie en listen van de duivel om op allerlei manieren opnieuw voet tussen de deur te krijgen in ons leven. Dr. Vreugdenhil neemt de verzoeking van Jezus in de woestijn als blauwdruk voor het

vige zich bewust zijn van de geestelijke strijd in zijn eigen hart en denken en daar actief in participeren. Ten derde neem je deel aan de strijd in de wereld door de geestelijke wapenrusting te gebruiken, waarvan het gebed het belangrijkste is.

FAMILIE

om had een hoofdstuk over bijvoorbeeld verschillende wereldbeelden en in hoeverre spreken over demonen cultuurbepaald is, niet misstaan om een gemeenschappelijk vertrekpunt te creëren. Verder komen veel opmerkingen in het boek als kort door de bocht over. Bijvoorbeeld dat loskomen uit de macht van de duisternis een levenslang proces kan zijn (p. 34). Of zelfs te maken kan hebben met generaties voor ons (p. 134). En wie zegt eigenlijk dat de duivel gedachten van gelovigen kan lezen en dingen in kan fluisteren? (pp. 68, 113, 114, 127, etc.). Ik heb daar bijbels en theologisch grote vraagtekens bij. Problematisch is verder dat veel van de 'bewijsteksten' die Vreugdenhil gebruikt, op zijn minst voor meerdere uitleg vatbaar zijn.

KWADE MACHTEN

De gedachte bijvoorbeeld dat achter de goden van het heidendom demonen schuilgaan, zou je af kunnen leiden uit Psalm 82, zoals hij doet, maar veel waarschijnlijker is het een oud-oosterse voorstelling van zaken. Het bewustzijn dat de HEERE de enige God is, is namelijk pas langzaam doorgedrongen. Zeker in de tijd van Mozes tot en met de ballingschap was het grootste deel van Israël ervan overtuigd dat de HEERE wel hún God was die ze moesten dienen, maar dat er ook andere goden bestonden. Zuiver monotheïsme vinden we pas laat in het Oude Testament. In Jesaja 44 lezen we dan zelfs de voorstelling dat afgoden daadwerkelijk nietsen zijn. Ook Paulus' spreken over de kwade machten is voor meerdere uitleg vatbaar, want die zijn niet per se 'persoonlijk', maar omvatten ook de macht van de zonde, de dood, dwaalleer, vervolging, etc.. Wat aan de afgoden geofferd is, kan hij daarom beschrijven als 'geofferd aan de demonen', maar aan de andere kant ook verklaren dat dat allemaal niet meer relevant is voor de gelovige.

ONPERSOON

Persoonlijk zie ik dan ook veel meer in de houding van dr. G. van den Brink en dr. C. van der Kooi (*Christelijke dogmatiek*, pp. 303-307) die stellen dat we vanuit de Bijbel niet zoveel over de duivel weten, en dat dat ook precies de plek is die de duivel toekomt als onpersoon. Over het geheel genomen lijkt Vreugdenhil nu in de valkuil getrapt te zijn die hij wilde vermijden, namelijk het overschatten van de macht van de boze (15). 'De figuur van de duivel speelt feitelijk de rol van tegenmacht, waarmee men in het geloof voortdurend in de weer is. Daartegenover stellen we dat dit niet de houding is van het geloof.' (VdB & VdK, 305). Het zou fijn zijn geweest als dr. Vreugdenhil meer ruimte had besteed aan het bespreken van andere interpretaties. Een waakzame houding tegenover occultisme is op zijn plek, maar de toerusting over de geestelijke strijd tegen de duivel vergt meer nuance dan de auteur ons biedt in dit boek. Het lijkt mij dan ook goed als een open gesprek over deze thematiek op gang komt binnen onze kring.

T. DE RIDDER

Begin juli verloren wij na veertien weken zwangerschap ons negende kindje. Het was een moeilijke tijd met verdriet en onzekerheid. Want hoe klein ons zontje David ook was, hij hoorde er al helemaal bij. Al voor de zwangerschap was hij gewenst en in de weken van de zwangerschap geliefd door ons allemaal. Op momenten van verdriet wil je graag dicht bij je familie en vrienden zijn, maar als je aan de andere kant van de wereld woont, is dat niet mogelijk en moet je het doen met Skype en app. Het mooie is echter dat juist in deze tijden van verdriet God op zoveel manieren liet zien dat Hij er genadig bij was. Dat Hij bijvoorbeeld doet wat Hij in Zijn Woord belooft, namelijk dat als je broers of zussen, vader of moeder verlaat omwille van Zijn Naam, je honderdvoudig terug zult ontvangen (Matth. 19:29).

Marieke den Butter-Kommers is moeder van acht kinderen en woont in Zuidoost-Azië, waar zij en haar man als kerkplanters en in de koffiehandel werken.

Een zus kregen we in de vrouw die met mij meeging voor de eerste zwangerschapscontrole, waarbij ik hoorde dat er iets niet helemaal goed was met de baby. Broers en zussen kregen we in collega's die een bidstond met ons hielden toen we na een tweede echo te horen kregen dat onze baby niet levensvatbaar zou zijn. Die om ons heen stonden, de handen op ons legden en voor ons baden. Nieuwe familie kregen we in vrienden die op de meest onmo-

Al voor de zwangerschap was ons zontje gewenst en in de weken van de zwangerschap geliefd door ons allemaal

gelijke tijden op onze kinderen pasten toen wij naar het ziekenhuis moesten.

Broers en zussen kregen we op onze jaarlijkse conferentie in vrienden en collega's die ons bemoedigden en die wij ook weer mochten bemoedigen.

Een vader en een moeder kreeg ik in een man en een vrouw die even oud zijn als mijn eigen ouders. Die een kopje thee voor me klaarmaakten, naast me gingen zitten, naar me luisterden en vertelden hoe trouw God was toen zij zelf door een soortgelijke situatie gingen.

Toen mijn moeder kort na de geboorte van David vroeg of ze vanuit Nederland naar ons toe moest komen om ons te helpen, kon ik met volle overtuiging zeggen: 'Nee, mam, het hoeft niet. Ik heb familie hier.'

MARIEKE DEN BUTTER